

quibus Deus aliquos ad certum statum vocat. Quando itaque parentes hæc duo in liberis viderint, eos Deo tunc offerre obligantur, quia vocatos esse a Deo dubitare non debent, cui petita denegare nimis magna audacia foret. Scire enim vellem, num regi aut reginæ eosdem ad aulam suam evocanti denegarent: non arbitror. Exemplo est Isai qui regi Sauli vocanti ad aulam suam Davidem filium, non modo non repugnavit, sed munera etiam addidit, eumque ad regem ablegavit, I. Reg. XVI. Et quomodo tales parentes parati esse possunt cum Abrahamo ad immolandos Deo primogenitos suos, qui ne ut vivos quidem commodent, persuaderi possunt. Quod enim eos Deo non tam immolent vel donent, quam commodent, testatur id sancta illa mater Samuelis Anna, I. Reg. quæ postquam filium Deo manci passet, ait: *Ego communicavi eum Domino cunctis diebus, quibus fuerit accommodatus Domino.* Dispiciant itaque parentes, quænam sit liberorum ad hunc vel illum statum propensio, et aptitudo: et meminerint illius appendicis veteris legis, quam Deus addidit lege et offerendis primogenitis, videlicet: *Primogeniti asini mutabis ove*, Exod. XIII. Quæ vero causa, putatis, hujus unius exceptionis? Absque dubio, quia asinus stupidissimum et gravissimum animal est, quod verberibus urgeri, nihilque facile edoceri potest, indicari voluit Deus tales liberos, qui stupidi sunt et indociles, ignavi etiam et eversi a statu ecclesiastico, non esse ad illum promovendos vel adigendos: non est status, qui requirat majorem scientiam et virtutem, quam ecclesiasticus. Quisquis ergo inertes et stolidos ad eum intrudit, asinum Deo offert, et quasi ad lyram perdiscendam in ludum litterarium mittit. Cæterum parentes qui idoneos suos filios ad Dei cultum offerunt, sperare a Deo possunt plures alios cum fœnore sibi dandos, ut testatur S. Hieronymus, in epist. ad Lætiam: *Fidens loquor*, ait, *accepturum te filios quia primum factum Domino reddidisti.* Experta id fuit Anna, quæ pro primogenito Samuele, Dei cultui oblato, obtinuit tres filios et duas filias: quod precatus Heli dicebat ejus marito Elcanæ: *Reddat tibi Dominus semen de muliere hac, pro fœnore quod commodasti Domino*, I. Reg. II.

Deinde, si divino cultui liberi offerri nequeant, offerantur saltem ludimagistris, et bonis præceptoribus, ut pro eorum nutu in timore et disciplina educantur, et informentur tam bonis moribus quam litteris, neque parentes ægre ferant, si ab eisdem quandoque castigentur. Certe Theodosius imperator Arcadium filium Arsenio præceptori erudientum tradens, dixit Arsenio: *Posthac tu magis pater ejus, quam ego*, Surius, in vita Arsenii, 19.

julii, Baronius, anno 383. Ita olim nobiles parentes, obtulerunt filios Sancto Benedicto, Sancto Martino et aliis in monasticæ disciplinæ rigore educandos.

Denique, si per mortem avocet Deus liberos a parentibus, caveant Deo resistere per animi impatientiam. Dicant cum laudabili illo principe Francisco Borgia, nuntiata morte Isabellæ filiæ: *Depositum acceperam, repetiit Dominus. Ex quo enim me Deo dicavi, illi cor obtuli: ut nihil in humanis rebus turbare illud possit*, Ribad. lib. IV. cap. VI. Hæc sunt, auditores, nostra primogenita quæ si Deo offeramus, longe gratius munus dabimus, quam dederint olim Hebræi: fietque ut pro hoc exiguo immensum gloriæ pondus in cælo nobis donetur.

CONCIO III.

PRIMOGENITUM HOMINIS COR QUÆ RATIONE DEO SIT OFFERENDUM.

I. Per amorem Dei supra omnia. — II. Per contritionem. — III. Per fiduciam in Deum. — IV. Per bonam voluntatem.

THEMA.

Omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur. Luc. II.

Religiosus vir ordinis Cluniacensis, Raulinus in suo quadragesimali, fer. IV. cin. refert hostem generis humani apparuisse cuidam monacho petenti a Deo cognoscere, per quid salvari posset; specieque boni angeli dixisse: *Exaudita est oratio tua, et a Deo missus sum tibi dicere: Si conjunxeris lunam novam, solis rotunditatem, et quartam partem rotæ, Deoque obtuleris, salvus eris.* Quod expendens monachus, reperit dæmonem tecte quidem et evidenter, more suo, verissime tamen dixisse, offerendum esse Deo cor, ut salvari posset: vocola enim *cor*, tribus constat litteris, quarum prima C formam lunæ novæ, nondum dimidiatæ, secunda O figuram solis exprimit, tertia R est una e quatuor litteris rotæ. Mendax quidem diabolus est, sæpe tamen accidit, ut veritatem dicere compulsus sit; quod in præsentem fecisse non est dubium. Id enim dudum attestatus est Spiritus sanctus per os Sapientis, Proverbior. XXIII. dicens: *Præbe, fili mi, cor tuum mihi.* Atqui hoc illud ipsum est, quod in hodierno evangelio et festo exigit a nobis Deum, tametsi et ipse sub mysterio et ænigmate, dum primogenitum nostrum petit. Quod autem hominis primogenitum sit, Aristoteles declarat, qui in lib. de

juvent. et senect. ait: Cor in homine esse primum vivens et ultimum moriens. Primogenitum igitur nostrum cor est, Deo offerendum. At vero dicet aliquis, qua via et ratione Deo cor offerri potest? Audiamus.

I. Per amorem Dei super omnia. In hujus rei significationem Josue, dux Hebræorum, eligit sibi in possessionem civitatem in medio populi sui Thamnatsara nomine, et in ea habitavit, Jos. XIX. Quis autem est noster Josue, qui eduxit nos e deserto in terram promissionis, e tenebris in lucem, e morte in vitam, nisi Jesus, eodem cum Josue nomine? Et quam is, putatis, possessionem ac sedem postulat, nisi cor, quod est in medio nostri? Hanc vero damus, cum ipsum super omnia amamus: quod utique ei debemus, quia et ipse nos plus quam se amavit, dum pro nostra vita suam dedit. Quemadmodum ergo nobili accipitri datur cor aviculæ, quam prædatus est: ita etiam Christo jure cor debetur ejusque summus amor, quia nos a potestate dæmonis eripuit quando pro nobis crucem ascendit. Porro, sicut Josue ædificavit civitatem illam, quia videlicet vel diruta vel ruinosæ erat: ita rogandus Deus ut cor nostrum sibi met ædificet in acceptam sedem, dicendumque cum Davide: *Cor mundum crea in me Deus*, Psalm. L. Deprehenderat enim cor suum dirutum fuisse, per illicitum Bethsabææ amorem. Sed quemadmodum Josue non solus, sed ope et opera populi sui urbem illam extruxit: ita etiam nos cooperari Deo debemus; siquidem ipse nobis Ezech. XVIII. dicit: *Facite vobis cor novum.* Ergo ædificemus ei regiam seu palatium, optando ei et quidem soli omne bonum, omnem gloriam, omnem puichritudinem, omnes divitias, omnem potentiam; ut scilicet agnoscat, colatur, ametur et timeatur ab omnibus. Ædificemus ei propugnacula, ita ut pro ipsius gloria strenue pugnemus, honorem ejus defendamus, etc. et si opus sit, pro eo cum Petro in carcerem et in mortem eamus. Erigamus muros fortissimorum propositorum, ita ut quidvis malorum pati malimus, quam ut eum offendere et hostem ejus in eo admittere velimus. Dicamus cum S. Agnete: *Posuit signum in facie mea, ut nullum præter ipsum, amatorem admittam.* Erigamus turres, ut nimirum ipsius crebro recordemur, et per mentis elevationem ad ejus familiaritatem et colloquium frequentem ascendamus. Sic enim ipse dixit Matth. VI. *Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.* Non imitetur divitem illum avarum in cujus exequiis concionatus S. Antonius de Padua dixit inter alia: *Mortuus est hic dives et sepultus est in inferno: ite ad thesaurum ejus et in medio illius invenietis cor ejus.* Abierunt enim auditores, et cor divitis jam sepulti adhuc

calidum invenerunt medio in thesauro, Sur. in vita S. Antonii de Pad. Non sit in arca vel locustis, sed in cælis thesaurus noster; et illic sit et cor nostrum.

II. Per contritionem. De hac enim ait David Psalm. L. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non despiciet.* Postquam ergo peccavimus, requirit a nobis Deus unicum hoc sacrificium: cor contritum et humiliatum. Contritum per dolorum seu compunctionem, humiliatum per confessionem. Primo ergo, conterendum et contribulandum, hoc est, multis quasi tribulis terendum et flagellandum cor, quod offenderit Deum, summum bonum, optimum patrem, maximum benefactorem: quod proximos non paucos, quod seipsum denique. Rursum quod cælo se excluderit: quod inferas se addixerit: quod toties, tam graviter, tam turpiter ceciderit, etc. Ac licet pro peccatis satisfacere Deo nequeas: licet hæc, quæ dixi, voce non enunties, sed mente solum cogites: licet alia penitentia opera peragere nequeas, sufficit Deo tuum cor contritum et contribulatum, quia ut ait S. Gregor. *Deus non attendit verba deprecantis, sed cor orantis.* Bonus ille latro quod sacrificium, quod opus bonum obtulit Deo, ut audire mereretur: *Hodie mecum eris in paradiso?* Non obtulit ei pedes ad geniculandum vel peregrinandum; non manus ad supplicandum, vel erogandas elemosynas, quia tam hæc, quam illi cruci affixi erant; non os ad jejunandum, quia paucas vitæ horas sibi reliquas habuit; non oculos ad plorandum, quia doloris vehementia impediærat, et humor omnis a capite defluerat; non linguam ad confitenda scelera, quia nec tempus, nec vires id ferebant; non facultates suas, quia omnes fisco ceserant; denique nec sanguinem, quia hunc pro peccatis suis judici pendebat. Unicum et solum cor liberum et solum habuit, idque contritum Christo obtulit, dicens: *Nos digna factis recipimus: et: Memento mei Domine.* Ratumque et acceptum habuit Christus hoc sacrificium, et pro eo paradisum festim illi contulit. Hujus exemplo animatus Henricus junior Angliæ rex Henrici II. filius, cum multas patri injurias et bellum intulisset, nec tamen multum nocere posset, pecuniæ defectu, tandem ex mœnore et rancore in gravem incidit infirmitatem in villa Martel, prope civitatem Lemovicensem. Qui cum sensisset mortem sibi imminere, misit ad patrem, volens ei reconciliari et injurias deprecari: verum noluit venire præterdens insidias filii. Rex igitur filius, vocatis episcopis et viris religiosis, qui aderam, primo secreto, deinde coram omnibus sua con-

Jesus peccata, penitentiam et suorum recepit absolutionem peccatorum, et tradidit Wilhelmo Marescallo familiari suo crucem suam Jerosolymam deferendam. Deinde, depositis mollioribus indumentis, cilicium induit, ligato fune in collo suo, dixit episcopis et cæteris viris religiosis circumstantibus: « Trado me peccatorem indignum, culpabilem et obnoxium per funem istum vobis ministris Dei, postulans ut Dominus noster Jesus Christus, qui latroni confitenti in cruce peccata dimisit, per preces vestras et per suam ineffabilem misericordiam misereatur infelicissimæ animæ meæ. » Postea jubens se trahi a lecto per illum funem, impositus lecto cinericio, quem sibi preparaverat, appositis capiti et pedibus suis duobus lapidibus magnis quadratis, sumptisque post hæc ss. corporis et sanguinis Domini viatico in timore Domini emisit spiritum, quem pater corruens in terram, vehementer planxit, ut scribit Rogerius, in annalibus apud Baron. anno 1183. Non poterat hic rex resarcire damna data patri et Ecclesiis, quas spoliavit; non poterat a patre veniam postulare: unum tamen hoc potuit, cor contritum et humiliatum Deo presentare: et in gratiam ejus receptus est, uti non dubitandum. Nequeo omittere, quin hic etiam referam, quod a viro gravi Romæ me audisse memini; mulierem videlicet pudicitia venisse aliquando ad templum S. Marie super Minervam, et ibidem ante altare S. Catharine Sennensis suam turpitudinem tot tantisque singultibus ac lacrymis deplorasse, ut mortua præ dolore conciderit. Defunctam igitur medici secarunt, ut subitæ mortis causam indagarent, atque cor ejus diruptum præ doloris utique vehementia repererunt. Hoc est, auditores, cor contritum Deo offerre. Plus doluit Heli, quod arca Dei capta esset, quam quod proprii filii in prælio occisi, 1. Reg. VI. Ita vera contritio exigit, ut plus doleas Deum per peccata perditum, quam lætaturam omnium aliorum bonorum.

Porro si tempus et vires suppetunt cordi contrito jungendum est cor humiliatum, per confessionem, qua coram sacerdote nos humiliamus et accusamus. Ubi attendendum, et integrum cor offeramus, non partem ejus offerunt, qui id manu sua prehensum sacerdoti monstrant quidem, sed ex parte contegunt: *Fili præbe mihi cor tuum*, inquit Dominus mihi inspicendum et ex integro mandandum, *effunde sicut aquam cor tuum*, Thren. II. ut nihil omnino facis aut factoris remaneat. Dicam S. Petro: *Domine non tantum pedes sed manus et caput*, ablue videlicet.

III. Per fiduciam in Deum ejusque providentiam, ita ut omnem nostram sollicitudinem in

ipsum projiciamus. Cor a cura dictum volunt: si ergo curas nostras superfluas et inutiles Deo transcribamus, cor ipsum offeremus. Qua in re non imprudenter ageremus, si pauperem illum Eudamidam Corinthum imitaremur: qui ut scribit Lucianus, in Toxaride dialogo utens amicis duobus opulentis, Arethæo et Charixeno, cum ipse pauperrimus esset mirificum fecit testamentum, nimirum: « Lego Arethæo quidem matrem meam alendam atque in senecta fovendam; Charixeno vero filiam meam elocandam cum dote, quanta ab illo dari maxima poterit. Si quid autem interim acciderit alterutri, hujus quoque partem alter habet. » Lectum cum risu est testamentum. Cæterum Arethæus et Charixenus id omnino ratum habuerunt, et legatum exequabantur; Charixeno autem per quinque dies tantum superstite, Arethæus in totum successit, et tam matrem Eudamidæ aluit, quam filiam elocavit, parem cum sua filia dotem ei tribuens, et nuptias ambarum eodem die celebrans. Videmus in hac historia fiduciam Eudamide, minime vanam fuisse, sed id omnino, quod sperabat, ei peperisse. Quis igitur non multo magis in Deo nostro, amicorum omnium maximo ditissimo, fidelissimo, spem suam omnem collocet? Sane eodem modo cum Deo egisse videtur David, quod Eudamidas cum amicis suis. Cum enim sic exul a civitate et regia sua fugeret Absalonem, composuit psalmum trigesimalium, qui incipit: *In te Domine speravi, non confundar in æternum*, ut volunt Theodoretus et Euthymius. In eo vero quasi per enthusiasmum et extasin (uti præfert psalmi titulus) ita cum Deo paciscitur: *In te Domine speravi, non confundar in æternum; in justitia tua libera me*, q. d. justus es Domine et fidelis: non patieris me confundi et frustrari spe mea, dum peto ut liberer me, et mox: *Quoniam fortitudo mea et refugium meum est tu: et propter nomen tuum deduces me et enutries me*, q. d. quia aliud refugium vel asylum non habeo præter te, ideo tu me salvum deduces et in exilio nutries. Placuisse vero Deo hanc Davidis fiduciam, et quasi pactionem seu testamentum, colligitur ex eo, quod cum David ob repentinam illam fugam, neque quo iturus esset, sciret, neque unde alimenta conquireret; divina providentia factum est, ut ei Siba occurreret cum ducentis panibus, et centum alligaturis uvæ passæ, centum passis palatarum, (id est, cum, compressarum) ac duobus utribus vini, ut habetur II. Reg. XVI. igitur et nos simili fiducia cum Deo paciscamur. Legemus illi matrem et filiam nostram, cor videlicet et curam; ita ut ipse nos deducat, ipse nos enutriet; et habebit absque dubio ratum et acceptum nostrum hoc legalum,

CONCIO IV.

QUOUSQUE VOLUNTAS NOSTRA CONFORMANDA SIT DIVINE.

I. Offerendo se ad omnem penuriam. — II. Ad omnem contemptum. — III. Ad omnem morbum. — IV. Ad quamvis mortem. — V. Ad mortem etiam charissimorum. — VI. Ad omnem calamitatem.

THEMA.

Tulerunt Jesum in Jerusalem ut sisterent eum Domino. Luc. II.

Domini vox est verissima et æquissima: *Non est servus major domino suo*, Jo. XV. Atqui Dominum nostrum audimus hodie oblatum fuisse Deo et Patri suo, imo semetipsum ei obtulisse in servum, juxta legem, Exodi XIII. Quod si igitur hoc fecit Dominus noster, quanto magis convenit facere nos servos? Et qua ratione melius Deo nos offeremus, quam si voluntatem nostram divinæ ipsius voluntati per omnia conformemus? Sed quousque hoc faciendum? Audiamus.

I. Offerat ergo se quisque primo, ad omnem penuriam. Hanc obvis ulnis excepit S. Josephus sponsus Deiparæ, cum audiit ab angelo ad furorem Herodis declinandum, migrandum sibi in exilium, ubi inter barbaros summam sibi paupertatem tolerandam esse sciebat. Illico enim: *De nocte consurgens accepit puerum, et matrem ejus*, Matth. II. similiter Sanct. Franciscus, qui primo ad mitigandam patris iram cessit ultro bonis suis eaque transcripsit patri adjecta etiam tunica sua. Exinde paupertatem sibi dicta occasione legatam adeo coluit, ut eam non nisi dominam, sponsam vel filiam vocaret. Ad hæc si quando aliquem vidisset, a quo in paupertate vinceretur, ei quodammodo inviderebat, et velut victus erubescerebat. Aliquando tres mulieres vultu simillimæ, occurrentes ei, salutemque precata: *Bene veniat, dicebant, domina paupertas*. Nimirum etiam Franciscus, simili animo excipere solebat paupertatem. Dicat ergo hoc idem, quisquis paupertate premitur. His accedit mirifica paupertatis cultrix. S. Elisabetha, regis filia et Thuringiæ principis conjux, quæ defuncto marito, expulsa per summam injuriam e castro suo, descendit velut olim David regno pulsus in subjectum castro oppidum, omni suorum ope destituta cum paucis pedissequis, incerta quo diverteret, ibique in caupona mansit ea nocte, donec signum daretur ad preces matutinas religiosorum Sancti Francisci, ad quorum ædem se mox conferens, rogavit chori præsidem ut vellent hymnum *Te Deum laudamus*, suo nomine canere, quod data sibi esset occasio aliquem paupertatis gustum cum Christo experiri,

quasi magnum quoddam donum: quod etiam indicat Psalm. LIV. cum ait: *Jacta super Dominum curam tuam, et ipse te eutriet*. Quem locum ita aliqui legunt: *Projice in eum donum tuum, etc.* Quando ergo in Deum curam et sollicitudinem nostram projicimus, donum ei damus, quia cor donamus.

IV. Per bonam voluntatem, ut quando aliud non habemus, parati simus ad quævis agenda et ferenda pro Dei gloria, et voluntatem nostram ipsi in omnibus conformandum. Præclarum ethnici hominibus exemplum recenset Seneca, l. I. de beneficiis, cap. VII. de Æschine, qui cum Socrati præceptorum multi multa pro suis quisque facultatibus offerrent, ipse pauper auditor: « Nihil, inquit, dignum te, quod dare tibi possim, invenio, et hoc modo pauperem me esse sentio. Itaque do tibi, quod unum habeo, meipsum: hoc munus rogo, qualecumque est boni consulæ, cogitesque alios, cum multum tibi daret, plus sibi reliquisset. » Cui Socrates: « Quidni tu, inquit, magnum munus deberis? Nisi forte parvo te aestimes. Curabo ergo ut te meliorem tibi reddam quam accepi. » Quid nos igitur Christiani? Quid Deo dare possumus, quod maxime ei placeat? Utique nos ipsos, seu quod idem est, cor nostrum per bonam voluntatem, ad omnia paratum. Qua de re audiamus S. Gregorium, hom. V. super evangel. dicentem: « Psalmista dicit: In me sunt Deus vota tua: quæ reddam, laudationes tibi. Ac si aperte dicat: Etsi exterius munera offerenda non habeo, intra memetipsum tamen invenio, quod in ara tuæ laudis impono, quia qui nostra datione non pascaris, oblatione cordis melius placaris. Nihil quippe offertur Deo ditius voluntate bona. Voluntas autem bona est, sic adversam alterius, sicut nostram pertimescere; sic de prosperitate proximi, sicut de nostro profectu gratulari. Aliena damna nostra credere, aliena lucra nostra putare. Amicum non propter mundum, sed propter Deum diligere: inimicum etiam amando tolerare. Nulli quod pati non vis, facere; nulli, quod tibi juste impendi desideras, denegare. Necessitati proximi non solum juxta vires succurrere, sed prodesse etiam ultra vires velle. Quid ergo hoc holocausto locupletius, quando per hoc quod Deo immolat, in ara cordis, anima semetipsam maculat? » Hæc Gregorius. Hoc ergo, auditores, nostrum sit primogenitum. Deo offerendum cor nimirum; neque dubitemus curaturum optimum Deum, ut ipsum nobis melius reddat, quam a nobis accepit, quando in die retributionis etiam aquæ poculum sibi oblatum cumulatissime persolvat.

tantum abest ut indignatione mota, suis persecutoribus male precaretur. Postea cum Marpurgi ultima inopia affligeretur, leguminibus tantum et olusculis victitaret, et lana facienda sibi victum pararet, evocata ab Andrea patre, Hungarorum rege, per legatum ad paternas ædes, renuit, et gratis parenti actis, decretum sibi respondit, spe melioris et æterni Regis recipiendi cœptam vivendi rationem pergere, viam sibi cœli imperatorem prævisse, hanc sequi, nec ab ea, quoad viveret, recessuram, Matth. Raderus, in Bav. s. p. 1.

II. Ad contemplum et ignominiam. Ita monet apostolus, II. Cor. VI. dicens: *In omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros, etc. per gloriam et ignobilitatem, per infamiam et bonam famam ut seductores et veraces, etc.* Prævit ad hoc et Christus qui omnia contumeliarum genera a Judæis sibi illata silens patientissimo animo excepit, velut cum Barrabæ comparatus et posthabitus fuit, cum per urbem hinc inde tractus, et de tribunali ad tribunal raptus, cum latronibus associatus et medius eorum crucifixus fuit, cum in cruce innumeras contumelias, probra, blasphemias etiam a latronum uno audiens dissimulavit, etc. ut Psalm. XXXVII. dicitur: *Factus est velut surdus et mutus.* Prævit etiam sanctissima ejus mater, cum ob uterum Josepho suspecte fuit reddita: perstitit enim in silentio illamque de se opinionem eo usque perferre statuit, donec Deo placeret sponsum informare. Hos secutus imprimis est Sanctus Emeramus episcopus Ratisbonensis, qui de gravissimo stupri crimine falso delatus, pertulit cum silentio acerbissimum supplicium, quo membris omnibus articulatis præcis, instar trunci relictus est, Surius, in ejus vita. Qui et alteram nobis exhibet hujus viæ septricem S. Elisabetham superius laudatam. Hæc enim dum castro suo, ut dictum, expulsa, nescio quam oppidi viam alto cœno obsitam esset ingressa, occurrit illi anus, quam felix olim infelicem stipe aluerat, ægram medicamentis foverat, aliisque beneficiis affecerat; hæc vipera Elisabethæ non modo via non decessit, sed impulsam in medium lutum abjecit, ut omnem corporis cultum fœdissime inquinaret, ipsaque se vestemque in flumine ablucere cogeretur; nec interim tamen adversus lamiam indignata, risu etiam suam fortunam (supra quam fuerat) prosequatur. Eadem cum a Thuringiæ proceribus ob spreum post viduitatem conjugium et omnem sæculi lastum, contemptui haberetur, fanatica et insana dictaretur nec alloquio digna haberetur, magis sibi in his placuit, quam si exquisitissimis ceremoniis coleretur. Quando igitur cernimus præisse nobis in hac oblatione Chris-

tum, Deiparam, episcopum, reginam, quid nos homunciones tergiversari volumus? Numquid Christo meliores sumus, qui post resurrectionem glorioso vestitus corpore passus est se tangi etiam a mulieribus? (Quod enim dixit Magdalena: *Noli me tangere*, eo sensu dixit, secundum Barradium, et alios: Noli nunc immorari in me tangendo, festina potius nuntiare fratribus meis meam resurrectionem; erit postea tempus sæpius tangendi, nondum enim ascendi ad cœlum, nondum a vobis recessi). At nos terræ gigantuli, qui non veste gloriæ sed ignominia potius et mille miseriarum obsordescimus, cum vel medico verbo carpinur, illico clamamus: *Noli me tangere.*

III. Ad morbum quemcumque seu gravem, seu levem, seu diuturnum, seu brevem. Cogitare enim debemus, morbum esse flagellum, quo vel punimur ob peccata, vel excutimur et separamur a paleis veluti frumentum. Lupus Treccasinæ urbis episcopus, Attila civitatem obsidente, interrogavit, quis hic esset, qui sic in se arma lacesseret? Ubi accipit Attilam flagellum Dei, ingemiscens ait: *Et ego lupus vastator gregis Dei dignus flagello ejus.* Portas igitur ei reserari jussit, et Attilam per urbem eduxit, nihil prorsus in ea hostiliter molientem. Itaque a flagello liber fuit, qui se dignum flagello confessus est, Sur. tom. IV. Flagellum Dei, morbus est, undecumque proveniat. Ita enim plaga hæmorrhoidis in Græco textu vocatur flagellum, quasi ob peccata sua plagam a Deo acceperit, Matth. VI. et Genes. XII. cum dicitur Deus flagellasse Pharaonem plagis maximis, Philo et Pererius censent id flagellum fuisse morbos et dolores gravissimos. Quando ergo hujusmodi Attila et flagellum Dei obsidet domum, seu corpus nostrum, cogitemus nos esse Lupos dignos hoc flagello; itaque reseremus ei portas, admittamus hostem a Deo nobis missum; et quamdiu is nobiscum moratur, honorifice comitemur. Ita enim fiet, ut nihil nobis mali inferat, sed potius mala nostra auferat. Ita dixit Habacuc, cap. III. *Ingrediatur putredo in ossibus meis et subter me scateat* (q. d. putrescant ossa mea, et caro mea pus vomat scateatque vermibus, uti caro Sanct. Job). Et quæ tam diræ imprecationis causa? *Ut requiescam*, inquit, *in die tribulationis, ut ascendam ad populum accinctum nostrum*, id est, ad electorum cuneum in die judicii, quando accincti erunt ad peregrinandum in cœlum, vel accincti gladiis ancipitibus: *Ad faciendam vindictam in nationibus*, Ps. CXLIX.

IV. Atque quamcumque mortem ita ut nec optemus vivere, neque cito mori: nec hoc, vel illo mortis genere: sed sicut Deo visum fuerit. Sicut enim: *Statutum omnibus hominibus semel mori,*

ad Hebr. IX. ita etiam tempus et genus mortis. Frustra ergo et damno nostro obnitimur, cum hinc evocamur. Stat voluntas divina, et decretum mortis nostræ velut rupes immobilis. Ut ergo is qui cymbam ad rupem alligavit, si funem identidem trahat et rupem ad se trahere conetur, frustra fatigabitur et ab omnibus ridebitur: ita etiam nos qui rupem divinæ voluntatis nexi sumus, si trahendo et reluctando, eam nobis obsequi velimus. Moriendum nobis scimus et mori aliquando volumus, sed plerique nondum. Unus cupit prius educari et nuptui tradere liberos suos: alius prius absolvere opus, quod incepit: alius desiderat prius videre Turcam devictum, vel hæresin extirpatam: alius aliud in desiderio habet, et cum mors pulsatur, ante tempus adesse existimat importunum exactorem. Stulti, nunc moriendi tempus est quando Deo visum, mortis et vitæ Domino. Videte senem illum Simeonem, qui cum responsum a Deo accepisset moriendum sibi esse, ubi Christum aspexisset, Christo infante viso statim se ad mortem offert: *Nunc dimittis servum istum Domine, secundum verbum tuum in pace*, Luc. II. Poterat sane optare vitæ prorogationem, videre Christum etiam mira patrantem, concionantem, patientem resurgentem ad cœlos ascendentem (hoc enim videre cupiebant multi reges et prophetae) sed quia Deo aliter visum esse sciebat ideo: *Nunc dimittis*, inquit. Utinam hoc canticum omnes addisceremus. Optime sane id norat inter alios Moyses, quia audiens in deserto Dei decretum: *Ascende in montem istum Abarim, et vide terram Chanaan, quam ergo tradam filiis Israel obtinendam, et morere in montem*, Deut. XXXII. nihil tergiversatus est, non a Deo, saltem eo usque sibi vitam protrahi, donec etiam ipsa videret, terram promissam lacte et melle manantem sed eodem die ascendit in montem et mortuus est, *sanus et vegetus*, Deut. XXXII. E contra Elias vitæ tædio affectus ob gravissimam Jezabelis persecutionem petivit a Deo mortem: *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam*. Sed cum audiret angelum sibi ad hæc dicentem: *Surge, comede, grandis enim tibi restat via*, cessit mox voto suo et perrexit quo vocabatur, III. Reg. XIX. Similiter S. Martinus et vivere et mori paratus: *Domine*, inquit, *si adhuc populo suo sum necessarius, non recuso laborem, fiat voluntas tua*.

V. Ad mortem charissimorum æquo animo ferendam. Exemplum habemus primo, in Davide, qui dum filium infantem ægrotare cerneret, deprecatus est pro eo Dominum, jejunavit et ingressus seorsum jacuit super terram. At ubi eum extinctum audiit, surrexit de terra et lavit atque unxit se, induitque vestem genialem, et ingres-

sus est domum Domini adoraturus Deum, rediitque domum ad sumendum cibum, II. Reg. XII. Ubi enim intellexit Deo sic placuisse, ut moreretur filius ejus voluntati sese confirmavit, et hilarem se exhibuit, nec amplius cum eo certandum esse jejuniis ac precibus existimavit; sed in eo lætandum quod Deus in suum ac filioli caput decessisset. Secundo, in S. Luca et aliis quibusdam de Cæsarea fidelibus, qui audientes ex propheta Agabo, alligandum Jerosolymis Paulum et tradendum gentibus, si eo proficisceretur, rogabant eum, ne ascenderet Jerosolymam; sed cum ei hoc persuadere non possent, videntes in Paulo desiderium ardens patiendi et moriendi, quieverunt dicentes: *Domini voluntas fiat*, Act. XXI. Ecce hi tenerrime diligebant Paulum, eumque sibi diu superstitem esse summis optabant votis; ubi tamen intellexerunt Paulum a Deo alio vocari, acquieverunt voluntati divinæ. Hæc enim est vera quies, quæ Dei voluntati acquiescit. Tertio, in S. Elisabetha quæ audiens Ludovicum maritum, qui sacram militiam professus cruceque signatus in orientem moverat, defunctum in itinere, dicebat: *Mihi ergo, inquit simul cum illo omnia mundi gaudia extincta sunt*. Postea cum defuncti corpus in patriam deferretur, eidem ipsa occurrens hunc in modum precabatur: « Gratias tibi ago Domine; ancillæ tuæ ingens, quod habui, desiderium in aspectu ossium dilecti mei adimpleri et afflictam et desolatam animam meam dignatus es misericorditer consolari. Ipsum tibi a semetipso et a me in subsidium terræ tuæ sanctæ oblatum non individuo; licet eum dilexerim ex corde. Tu scis Deus, quod ejus desiderabilem præsentiam, mihi gratissimam, omnibus hujus mundi deliciis et gaudiis antefeream, si ipsum mihi tua benignitas concessisset. Optaremque omni tempore vitæ meæ in egestate et mendicitate vivere, dummodo ejus frui contubernio de tuo beneplacito licuisset. Nunc vero ipsum et me tuæ voluntatis dispositioni committo: nec enim, etiam si possem, eum ad vitam revocare minime mei capitis capillo, præter tuum beneplacitum vellem, » Rader. vol. 1. Bav. s. in Elisabetha.

VI. Ad omnem prorsus calamitatem, qualiscumque illa sit. Lampades ex argento alioque metallo jam fiunt tam artificiose pendulæ, ea compage vertebrarum instructæ, ut quocumque et quomodoque ferantur, nunquam evertantur: servant enim lumen suum sæperque cœlum respiciunt. Tali lampadi similis est, qui se in omnem Dei nutum in omnes plagas ab eo sibi vel immissas vel immittendas vertere ita potest, ut nunquam evertatur aut cor a Deo avertat: talis erat David, qui dicebat: *Paratum cor meum Deus, paratum cor*